

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 255 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 22 - 29 พฤษภาคม 2545 ผลการศึกษา นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 คุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ แหล่งรายได้ รายได้ ความพอเพียงของรายได้ สมาชิกในครอบครัว ลักษณะการอยู่อาศัยในครอบครัว สถานะในครอบครัว ลักษณะการช่วยเหลืองานในครอบครัว โรคประจำตัว ผู้ดูแลหลักเมื่อเจ็บป่วย และแหล่งบริการด้านสุขภาพอนามัย ดังแสดงในตาราง 1 - 2

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน) (N=255)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	113	44.3
หญิง	142	55.7
อายุ		
60 – 70 ปี	140	54.9
71 – 80 ปี	92	36.1
81 – 99 ปี	23	9.0
$\bar{X} = 70.7$ S.D. = 7.1		
สถานภาพสมรส		
คู่	133	52.1
หม้าย	121	47.5
หย่า	1	0.4
ศาสนา		
พุทธ	255	100.0
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	54	21.2
ประถมศึกษา	199	78.0
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	2	0.8
การประกอบอาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	153	60.0
เกษตรกรกรรม	43	16.9
ค้าขาย	20	7.8
รับจ้าง	33	12.9
อื่นๆ	6	2.4

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน) (N = 255)	ร้อยละ
แหล่งของรายได้*		
การทำงาน	102	32.1
บุตรหลาน	183	57.5
ญาติพี่น้อง	1	0.3
เบี้ยยังชีพ	26	8.2
เงินออม/คอกเบี้ย	6	1.9
รายได้ของผู้สูงอายุต่อเดือน		
≤ 500 บาท	139	54.5
> 500 บาท - 1,000 บาท	47	18.4
1,000 – 15,000 บาท	69	27.1
$\bar{X} = 1,074.1$ S.D. = 1,518.9		
ความพอเพียงของรายได้		
ไม่พอเพียง	57	22.3
พอเพียง	183	71.8
มีเหลือเก็บ	15	5.9

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 55.7 มีอายุตั้งแต่ 60 – 70 ปีมากที่สุดร้อยละ 54.9 มีอายุเฉลี่ย 70.7 ปี มีสถานภาพสมรสคู่ร้อยละ 52.1 ทุกคนนับถือศาสนาพุทธร้อยละ 100.0 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 78.0 ไม่ได้ประกอบอาชีพร้อยละ 60.0 มีรายได้จากบุตรหลานร้อยละ 57.5 รายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 500 บาทลงมา ร้อยละ 54.5 มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 1,074.1 บาท และมีรายได้ที่พอเพียงกับค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ร้อยละ 71.8

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน) (N = 255)	ร้อยละ
สมาชิกในครอบครัว		
1	18	7.1
2	73	28.6
3	67	26.3
4	42	16.5
5	35	13.7
6	15	5.9
7	2	0.8
8	2	0.8
9	1	0.4
$\bar{X} = 3.3$ S.D. = 1.5		
บุคคลที่อาศัยในครอบครัวเดียวกับท่าน*		
อยู่คนเดียว	18	3.5
คู่สมรส	133	26.2
บุตร	159	31.4
บุตรเขย/สะใภ้	72	14.2
หลาน	119	23.5
ญาติ	6	1.2
สถานะในครอบครัว		
หัวหน้าครอบครัว	166	65.1
ผู้อาศัย	89	34.9

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน(คน) (N = 255)	ร้อยละ
โรคประจำตัว		
ไม่มี	198	77.6
มี	57	22.4
ความดันโลหิตสูง	31	12.2
โรคหอบหืด	9	3.5
โรคเบาหวาน	7	2.7
โรคหัวใจ	5	2.0
โรคภูมิแพ้	2	0.8
โรคเก๊าท์	2	0.8
โรคคอพอก	1	0.4
ลักษณะการช่วยเหลืองานในครอบครัว		
ไม่ช่วย	37	14.5
ช่วย	218	85.5
ผู้ดูแลหลักเมื่อเจ็บป่วย		
บุตร	180	70.6
คู่สมรส	58	22.7
หลาน	11	4.3
อื่นๆ (ญาติ)	5	2.0
เพื่อนบ้าน	1	0.4
แหล่งบริการด้านสุขภาพอนามัยที่ใช้บ่อยที่สุด		
สถานีอนามัย	136	53.3
โรงพยาบาลของรัฐ	103	40.4
โรงพยาบาลเอกชน/คลินิกเอกชน	10	3.9
อื่นๆ (ซื้อยากินเอง)	5	2.0
หมอพื้นบ้าน/หมอสุมไพโร	1	0.4

หมายเหตุ * ตอบ ได้มากกว่า 1 ข้อ

ตาราง 2 กลุ่มตัวอย่าง มีสมาชิกในครอบครัว 2 คน มากที่สุดร้อยละ 28.6 โดยมีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 3.3 คน ส่วนใหญ่มีบุตรอาศัยอยู่ด้วย ร้อยละ 31.4 รองลงมา คือ คู่สมรส ร้อยละ 26.2 และหลาน ร้อยละ 23.5 เป็นหัวหน้าครอบครัว ร้อยละ 65.1 ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 77.6 ผู้ที่มีโรคประจำตัวเป็นโรคความดันโลหิตสูงมากที่สุด ร้อยละ 12.2 ช่วยเหลืองานในครอบครัว ร้อยละ 85.5 ผู้ดูแลหลักเมื่อเจ็บป่วย คือ บุตร ร้อยละ 70.6 แหล่งบริการด้านสุขภาพอนามัยที่ใช้บ่อยที่สุดคือสถานีนอนามัย ร้อยละ 53.3 รองลงมาคือ โรงพยาบาลของรัฐ ร้อยละ 40.4

ส่วนที่ 2 คุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับคุณภาพชีวิตจำแนกรายด้าน คุณภาพชีวิตโดยรวม และคุณภาพชีวิตแยกรายข้อ ดังแสดงในตาราง 3 – 7

ตาราง 3 ระดับคุณภาพชีวิตจำแนกตามคุณภาพชีวิตรายด้าน และคุณภาพชีวิตโดยรวม (N = 255)

คุณภาพชีวิต	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพชีวิต	ร้อยละ
1. ด้านร่างกาย	30.3	6.1	ดี	68.95
2. ด้านจิตใจ	46.4	4.7	ดี	82.93
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	27.3	3.2	ดี	85.20
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	42.2	4.6	ดี	81.21
คุณภาพชีวิตรวม	146.3	14.1	ดี	79.49

จากตาราง 3 กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับดี ร้อยละ 79.49 มีคะแนนคุณภาพชีวิตทุกด้านอยู่ในระดับดี ร้อยละ 68.95 - 85.20

ตาราง 4 ระดับคุณภาพชีวิตจำแนกตามคุณภาพชีวิตด้านร่างกายและร้อยละ (N = 255)

คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพชีวิต	ร้อยละ
1. สามารถประกอบกิจวัตรประจำวัน เช่น กินข้าว อาบน้ำ แปรงฟันได้	3.85	0.41	ดี	96.27
2. การเจ็บป่วยทางร่างกาย เช่น ปวดเมื่อย อ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย ปวดหัว ปวดท้อง เป็นอุปสรรคทำให้ไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการได้*	2.67	0.79	ดี	66.76
3. มีความรู้สึกว่ามีสุขภาพแข็งแรง ไม่ค่อยเจ็บป่วยเป็นโรคเหมือนกับผู้สูงอายุคนอื่นๆ ที่อยู่ในวัยเดียวกัน	3.19	0.66	ดี	79.80
4. มีความรู้สึกอ่อนเพลีย*	2.75	0.85	ดี	68.63
5. มีความรู้สึกพึงพอใจกับการนอนหลับ	3.34	0.78	ดี	83.43
6. สามารถไปทำกิจกรรมหรือทำธุระนอกบ้านได้	3.49	0.89	ดี	87.16
7. มีความจำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาล*	2.65	1.06	ปานกลาง	66.37
8. มีความจำเป็นต้องใช้ยาบางชนิดเป็นประจำ*	2.65	1.04	ปานกลาง	66.37
9. สามารถทำงานในอาชีพได้	3.22	0.48	ดี	80.39
10. ความพอใจกับงานในอาชีพ	3.23	0.56	ดี	80.64
11. ความพอใจกับสุขภาพ	3.17	0.57	ดี	79.22
รวมเฉลี่ย	3.08	0.46	ดี	68.95

หมายเหตุ * ข้อคำถามเชิงลบ

จากตาราง 4 กลุ่มตัวอย่างมีระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายในระดับดี ร้อยละ 68.95 ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตรายข้ออยู่ในระดับดี ร้อยละ 66.76 – 96.27 ยกเว้นในข้อมีความจำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาล และมีความจำเป็นต้องใช้ยาบางชนิด มีคุณภาพชีวิตระดับปานกลาง ร้อยละ 66.37 เท่ากัน

ตาราง 5 ระดับคุณภาพชีวิตจำแนกตามคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและร้อยละ (N=255)

คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพชีวิต	ร้อยละ
1. มีความสุข ความสงบ มีความหวัง	3.26	0.57	ดี	81.47
2. มีความมั่นใจในตนเอง	3.26	0.55	ดี	81.47
3. มีความจำดี	2.92	0.74	ดี	72.94
4. มีสมาธิในการทำงาน	3.20	0.62	ดี	79.90
5. พอใจในความสามารถ	3.23	0.57	ดี	80.78
6. มีความภูมิใจในตนเอง	3.29	0.55	ดี	82.16
7. มีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียด	2.60	1.03	ปานกลาง	65.10
8. มีสิ่งยึดเหนี่ยวที่เป็นความเชื่อในสิ่งหนึ่ง สิ่งใด เช่น ศาสนา ซึ่งทำให้ท่านมีชีวิต และ จิตใจที่ เข้มแข็ง	3.70	0.54	ดี	92.45
9. ความเชื่อในศาสนา มีผลต่อการดำเนินชีวิต	3.51	0.57	ดี	87.65
10. มีความรู้สึกกังวลใจเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตา ของตัวเองที่เปลี่ยนแปลงไป*	3.76	0.67	ดี	94.12
11. มีความรู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล*	3.32	0.93	ดี	83.04
12. มีความรู้สึกโดดเดี่ยวและถูกทอดทิ้ง*	3.64	0.72	ดี	90.88
13. มีความรู้สึกว่าชีวิตมีความหมายและมีคุณค่า ต่อตัวเอง บุตรหลาน ญาติ และคนอื่นๆ	3.41	0.59	ดี	85.29
14. มีความพอใจในชีวิต	3.35	0.54	ดี	83.82
รวมเฉลี่ย	3.32	0.33	ดี	82.93

หมายเหตุ * ข้อคำถามเชิงลบ

จากตาราง 5 กลุ่มตัวอย่างมีระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจในระดับดี ร้อยละ 82.93 ส่วน
ใหญ่มีคุณภาพชีวิตรายชื่ออยู่ในระดับดี ร้อยละ 72.94 – 94.12 ยกเว้นในข้อมีโอกาสดำเนินการ
คลายเครียด มีคุณภาพชีวิตระดับปานกลางร้อยละ 65.10

ตาราง 6 ระดับคุณภาพชีวิตจำแนกตามคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและร้อยละ
(N=255)

คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพชีวิต	ร้อยละ
1. รู้สึกพอใจกับสัมพันธ์ภาพกับสมาชิก ในครอบครัว	3.42	0.56	ดี	85.49
2. รู้สึกพอใจที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ จากสมาชิกในครอบครัว	3.42	0.56	ดี	85.39
3. การพึ่งพาสมาชิกในครอบครัว	3.31	0.67	ดี	82.65
4. รู้สึกพอใจต่อการผูกมิตร หรือเข้ากับ คนอื่นๆ เพื่อนบ้าน	3.43	0.66	ดี	85.78
5. พอใจที่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน บ้าน	3.44	0.61	ดี	86.08
6. สามารถเข้าร่วมกิจกรรมในสังคมได้	3.38	0.77	ดี	84.61
7. สามารถให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิก ในครอบครัว หรือเพื่อนบ้านได้	3.29	0.77	ดี	82.16
8. ความพอใจในเพศสัมพันธ์ในปัจจุบัน	3.57	0.67	ดี	89.31
รวมเฉลี่ย	3.41	0.40	ดี	85.20

จากตาราง 6 กลุ่มตัวอย่างมีระดับคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมในระดับดี ร้อยละ 85.20 ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตรายข้ออยู่ในระดับดี ร้อยละ 82.16 – 89.31

ตาราง 7 ระดับคุณภาพชีวิตจำแนกตามคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมและร้อยละ (N=255)

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพชีวิต	ร้อยละ
1. รู้สึกว่าชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัย	3.37	0.52	ดี	84.22
2. สภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัยเหมาะสมกับสุขภาพ	3.39	0.54	ดี	84.80
3. รู้สึกว่าได้อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มั่นคงปลอดภัย	3.44	0.51	ดี	85.98
4. สถานที่ที่อยู่อาศัยให้ความสะดวกสบาย	3.39	0.56	ดี	84.80
5. พอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัย	3.44	0.52	ดี	85.98
6. สภาพแวดล้อมทำให้ท่านสบายใจคลายเครียด	3.38	0.53	ดี	84.61
7. รู้สึกพอใจกับสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัว	3.37	0.54	ดี	84.22
8. ท่านวิตกกังวลเกี่ยวกับเรื่องการใช้จ่ายของท่าน*	2.79	1.00	ดี	69.80
9. มีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น	2.83	0.60	ดี	70.69
10. พอใจกับสถานภาพทางการเงิน	2.94	0.58	ดี	73.53
11. มีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารตามที่ต้องการ	3.12	0.92	ดี	78.04
12. พอใจในบริการสาธารณะ เช่น สถานีอนามัย ที่อ่านหนังสือพิมพ์ โทรศัพท์	3.39	0.57	ดี	84.71
13. รู้สึกสะดวกสบายในการเดินทางไปในที่ต่างๆ	3.37	0.60	ดี	84.31
รวมเฉลี่ย	3.25	0.35	ดี	81.21

หมายเหตุ * ข้อคำถามเชิงลบ

จากตาราง 7 กลุ่มตัวอย่างมีระดับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมในระดับดี ร้อยละ 81.21 ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตรายข้ออยู่ในระดับดี ร้อยละ 69.80 – 85.98